

AGREGY

SKANDINÁVIAI MAGYAR IRODALMI ÉS MŰVÉSZETI FOLYÓIRAT

Szerkeszti: Tar Károly

Munkatársak: Kovács Ferenc (helyettes szerkesztő), Madarassy Enikő, Maros Miklós, Mayer Hella, Pető Tünde, Szente Imre (örökös munkatárs)

Irodalom a világhálón és az évezred műfaja

Az ember alapvetően közösségre vágyik, folyamatosan közlendje van, ki kell beszélnie magából bánatát, meg kell osztania másokkal örömét. Atomizálódásunk gyógyításának világméretű eszköze a világháló. Ahogyan eldeink mesélkedvében, a közlés minőségi formájaként született az irodalom, az internetes kapcsolattartás rohamos fejlődésével, a villámlevelezés mellett kialakult sokféle formájú szövegcsere: csetelés, blogozás stb. Várható volt, hogy mennyiségében felmérhetetlenül nagyszámú közlés minőségi elrelépést eredményez. Az internetes világban a pletyka formája a csetelés, a világhálón kialakuló új prózai műfaj a blogregény. Érdekessége, hogy akár régi lapokban és folyóiratokban megjelenő regényt, itt is folytatásokban kapja az olvasnivalót az érdeklődő, és rögtön beleszólhat, véleményezheti az írást. A könyvkiadók elkéserítéssel számokkal bizonyítják, hogy egyre kevesebben olvasnak könyvet. Ez igaz. De egyre többen olvasnak internetes írásokat. Azt hiszem forradalmi változás tanúi vagyunk. Ha akarjuk, ha nem, használnunk kell az internetet. Hasonlóan ahhoz, amikor az agyagtáblák helyett papiruszra írták a betűket, vagy amikor a kézi szedésről a gépi szedésre tértek át a nyomdák, most az elektronikus hordozókra rójuk szövegeinket, érdekeinket pusztító kilós köteteinket cseréljük zsebben hordozható ezer kötetes könyvtárra, az e-könyvre. Az e-könyvekbe való pedig számítógépen születnek és már a szövegek születésekor a nyilvánosság elé kerülhetnek. A blogregény a legfiatalabb irodalmi műfaj, születése várható volt, hiszen egyszerre kitágítja a regényírást és a befogadást lehetőségeit. A szerző a szöveg publikálása után is változtathat rajta, az olvasó hozzászólhat, javaslatokat tehet, együttműködhet a szerzővel. A szöveg tehát interaktív és folyamatosan alakulóvá válhat, ha úgy tetszik, folyamatosan létrehozhatja önmaga iterációját, de multimédia jellegét is ölthet, és elméletileg az egész világháló a regény része lehet. Az internet, ami otthont ad a blogregénynek, és ami nélkül ez nem létezne, a hiperlink segítségével lábjegyzetté redukálódhat. Vagy más blogok, más blogregények linkeinek beszurásával elérhetővé válhat az, ami nyomtatásban elképzelhetetlen, ti. hogy egyetlen regényben végtelen számú regény kapjon helyet. Mindezek persze csak lehetőségek, amelyek még kiaknázásra várnak. Képzeld el, ahogyan a Mém földjén uralkodó Vérmarót

világa megelevenedik. Uralkodását és általában az uralkodást a felületesek, de még inkább az egykori fullajtárok sietnek múlt időbe tenni, miközben mindenféle vasfüggönyök le- és felhuzigálásában izzadva segédkeznek. Ne bízunk el tehát, mert csupán csak egy az igazság, amit egyelőre a pesti földalatti Blaha Lujza-téri állomásán a vezeték állított sínpár melletti visszapiillantó-tükör hátlapjára ácsucerézva rögtön felkorunk névtelen bölcse: "Minden út Kómába vezet!" A dolgok ma már ilyen egyszeriek. Egyetlen betűvel világot változtathatunk, régi igazságokat újjal cserélhetünk fel.

Évezredünk vezető műfaja a groteszk lesz. Nemcsak az irodalomban, hanem az emberi megnyilvánulás mindenféle területén. Valamennyi tettünkben és álmunkban megtalálhatók lesznek a groteszk jegyei. Fízet eszközül is használjuk majd. Az euró helyett bevezetik a groteszket. Az aprót, a százast és az ezres GROTESZKET is. Csillagpor fedezettel még a dollárt is lehengerli majd. Látom, és mások megélik. És akkor a groteszk újból diadalmaskodik, megint játszani fogják a Kolozsvári Magyar Színház színpadán is! Groteszk live. Kísérletjük megérkeztetni, hogy mi a groteszk. (Arról, hogy honnan, merre tart ez az irodalomban is, színdaraboktól lecsapódott jelenség, talán majd máskor és más helyen, ahol több a papír, olcsóbb a nyomda, kékebb az égbolt és nemcsak a járás, hanem jó Bertoltunkat parafrázálva ő, még a lélegzés is könnyebb, mint itt nálunk.) A groteszk magyar apukája, akit magunk között nyugodtan nevezhetünk Pistinek annyira Örkenyes volt, hogy amint tehetett, úgy tiltakozott mindenféle önkényes (ugye, hogy micsoda különbség produkálható egyetlen betűváltoztatásával) gyakorlat ellen. Figyelt, látott, amit látott, de nem akart csupán félisten lenni. Bertoltunkat tisztelve - egyidősök lévén egyszerű sítéseit imádván azt hiszem, nyugodtan nevezhetem Bertnek ő Pistici tudta, hogy "Aki képes kinevetni magát: félisten. Aki egészsznek hiszi magát, annak jóval nehezebb a sorsa, reggeltől estig röhögnie kell önmagán. A mi Pistink ezzel szemben csak egyik szemével vigyorgott. A másikkal vegyeskedett: kilúgozott mindent, ami valóságábrázolását elkövethette volna. Kísérletezései alapján velünk is elfogadtatta mint lehetséges sorrendváltoztatást, hogy olykor alul van a sörhöz, aztán következik a sör. Alul a moslékos élet, fölötté a jótékony halál. Minden tettünkben buborék-ként, akár a borszéki vízben a szén-dioxid, fölfelé igyekszünk az elmúlás titkos régióiba. Ha nem közeledne rendkívül biztonságos is pontosabban a halálunk, bizony mondom, nem lennénk egyebek lusta állatnál.

Tar Károly